

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

9.439



Szerző:

Hely

Cím: *Szekérszámra gyűlik az anyag a kommunista uralom tört. megírásához*

119214

Forrás: *Uj Nemzedék*

Személy

Bp.

1921. T. 22.

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Székesfővárosi házi nyomda 1920

Szekérszámra gyűlik az anyag a kommunista-uralom történetének megírásához

Az Országos Levéltár nagy munkája
— Az Uj Nemzedék tudósítójától. —

Budán, a csendes Országház-utcában, az Országos Levéltár avult épületében nagy buzgalommal hordják az anyagot a vörös rémuralom történetének megírásához. A százados, sárga épület minden kis zuga egy-egy darabka történelemtől regél. Az alacsony szobák telistele újsággal, füzetekkel, könyvekkel, melyeknek betűi még nemrégben izgottak, lángoltak, lázítottak és segítettek felgyújtani Magyarországot.

A diktatúra bukása után következő hónapokban alakult meg a *Tanácsköztársaság Adatait Gyűjtő Országos Bizottság*, melynek elnökévé az akkori miniszterelnök *Csánki Dezső* dr. államtitkár, az Országos Levéltár igazgatóját nevezte ki. A bizottság a különféle albizottságok és a minisztériumokból bevont szakemberek közreműködésével azóta rendületlenül dolgozik: gyűjti a tanácsuralom dicstelen működésének adatait.

— Nehéz és nagy feladatunk, — mondotta nekünk Csánki államtitkár ur. — De megbirkózunk vele. Elárasztottuk kérdőívekkel az egész országot, sorompóba állítottuk a hivatalokat, a vármegyéket, a községeket. A kom-

munista uralom történeti adatai sokféle ágazatra és csoportokra oszlanak. Ilyenek az igazságügyi, gazdasági, közigazgatási, kulturális, hadügyi, külpolitikai, egészségügyi és ellenforradalmi csoportok. A minisztériumokban az államtitkárok és miniszteri tanácsosok állanak az adatgyűjtés élén. Minden minisztérium külön megírhatja a saját ügykörében a vörös uralom alatt előfordult eseményeket. A bíróságoknál a bírák és ügyészek segítenek összegyűjteni az ott található emlékeket. *Győry* Tibor miniszteri tanácsos éppen most küldte be a kommunista rokkantügyi diktátor adatait, melyek magukba véve is jellemző képét adják a vörös uralom erkölcsi házisének. A különféle pénzintézetek és gyárak is egyremásra küldöztetik dokumentumaikat. Igen sok olyan adatot kapunk, mely egyes emberek magánélményeiről számol be. A falvakban külön kis bizottságok működnek és például *Békéscsaba* községeiből már sok szép adatot kaptunk. A *vésztői* kommunista történet valóságos kis irodalmi remekmű. Hevesmegyéből, Gyöngyösről, hosszú, hangulatos leírást küldtek be. *Jásznagykunszolnokmegyéből* levelet írtak, hogy a kommunisták tiszamenti uralmáról már eddig is nagyon sok értékes anyagot kutattak fel és a gyűjtés állandóan folyik. Nagyszerűen dolgoznak *Zala-, Tolna-, Hont-, Győr- és Szabolcsvármegyék* is.

Csánki államtitkár ur beszélgetésünk közben faliszekrényéből egész csomó könyvet és füzetet

emelt ki és hozzáfűzte, hogy a bizottságoktól függetlenül az elnökség maga is gyűjti a kommunista uralomra emlékeztető irodalmat. A gyűjteményben képviselve van a bolsevizmus utáni idők irodalma is, továbbá a vörös uralmat megelőző szocialista irodalom, mely *Göndör*, *Gyagyovszky*, *Emil*, *Csizmadia*, *Róbert*, *Oszkár*, *Várnai*, *Zseni*, *Weltner*, *Kunfi*, *Garami*, *Peterdi* és a többi elvtárs műveivel éveken át előkészítője volt a háború után kirobbant rémuralomnak.

Szekérszámra gyűlnek a kommunista irások. A *Hangya-Szövétkészlet* a diktatúra bukása után több pincére való makulaturát szerzett kommunista újságokból és füzetekből és most ezeknek egy részét átengedte a kommunista adatokat gyűjtő bizottságnak. Ezenkívül a rendőrség kezére jutott és elégetésre ítélt vörös iratokból is sikerült megmenteni vagy *tizenhat társzekerre* valót. A rengeteg anyag egyelőre válogatatlanul, össze-vissza dobáltan icszik a levéltár helyiségekben. A kiválogatása és számbavétele jóformán majd csak a gyűjtések befejezése után fog megtörténni. A *Nemzeti Múzeum* és a *Fővárosi Könyvtár* a vörös uralom alatt megjelent irodalomról teljes bibliográfiát állít össze, melyet szintén a gyűjtési akció céljaira szánt. Mihelyst az adat gyűjtése és kiválogatása befejezés felé közeledik, hozzáfognak a kommunizmus történetét teljesen felölelő nagy történeti munka megírásához.